

اول شخص مفرد

۳ فیلم بحث برانگیز جشنواره اول

فریدون جیرانی

قبل از برگزاری نخستین دوره جشنواره بین‌المللی فیلم فجر در سال ۶۱، جشنواره‌ای به نام میلاد در سال ۶۰ برگزار شد که میان تنش‌ها و درگیری‌های این سال، زیاد دیده نشد و خیلی در یادها هم نماند؛ جشنواره‌ای که در آن فیلم‌های خوبی نمایش دادند و از بخش‌هایش مروری بر آثار کویا پاشی را به یاد دارم. به هر صورت میلاد با همان یک دوره‌ای که در سال ملت‌هت ۶۰ برگزار شد به تاریخ پیوست و فجر متولد شد. جشنواره اول فجر، جشنواره بسیار مهم و یکی از دوره‌هایی بود که فیلم فجر واقعا جشنواره جهانی بود. از پنج فیلم ایرانی حاضر در بخش مسابقه، سه فیلم «حاجی واشنگتن»، «خط قرمز» و «مرگ یزدگرد» بعد از فستیوال به مشکل خوردند. «حاجی واشنگتن» ۱۴ بهمن به نمایش درآمد؛ «خط قرمز» ۱۷ بهمن و «مرگ یزدگرد» هم ۲۱ بهمن. البته نخستین فیلم ایرانی که در جشنواره به نمایش درآمد «اشباح» بود و در این جشنواره «سفیر» هم در مسابقه بود که ما آن موقع خیلی دوستش نداشتیم و بعدها جدی‌اش گرفتیم. برای ما سه فیلم ایرانی مهم جشنواره اول، «حاجی واشنگتن»، «خط قرمز» و «مرگ یزدگرد» بودند؛ سه فیلم برآمده از سینمای روشنفکری. فیلم‌هایی که بازتاب اندیشه فیلمسازان روشنفکر در ابتدای انقلاب بودند. فیلم‌هایی متعلق به روشنفکری عرفی که نسبت به شرایط روز ساخته شده بودند و هر سه فیلم بار سیاسی پررنگی داشتند. فیلم‌هایی که موقع نمایششان سینماها قیامت شد. حسین و خشوری، دبیر جشنواره بود و کمال حاج سیدجوادی که معاون هنری وزیر ارشاد بود با حفظ سمت شده بود سرپرست معاونت سینمایی. حجت‌الاسلام گل محمدی هم به‌منظرم یکی از افراد مهم جشنواره اول بود و در به نمایش درآمدن این سه فیلم سینمای روشنفکری نقش داشت. سردبیر نخستین بولتن جشنواره فجر غلامرضا موسوی بود. حسین و خشوری با موسوی دوست بود و قبل از برگزاری جشنواره به او پیشنهاد داد که بولتن را دربیورد. موسوی در کیهان کار می‌کرد و من هم هنوز در روزنامه اطلاعات بودم. بولتن جشنواره در کیهان و روی کاغذ روزنامه هم چاپ شد و صفحاتش به هم منگنه نشده بود. پنج شماره بولتن درآمد که در آن هم با مهدی کلهر، معاون سینمایی سابق مصاحبه شده بود و هم با کمال حاج سیدجوادی. بولتن، نقد فیلم هم داشت و برای سه فیلم مهم ایرانی جشنواره نقدهایی چاپ شد. کلا جشنواره اول بیشتر تحت تأثیر «حاجی واشنگتن»، «مرگ یزدگرد» و «خط قرمز» بود. من مقاله‌ای در بولتن درباره نئورالیسم ایتالیا نوشتم که یکی از بخش‌های جذاب جشنواره بود و به‌عنوان نویسنده بولتن، کارت جشنواره داشتم. اختتامیه در سینما شهر فرنگ برگزار شد و یادم هست که کیمیایی با تیمش از سعیدراد تا علیرضا زرین‌دست و خانم فریمه فرجامی، همه به اختتامیه آمده بودند. علی حاتمی و بیضایی را یاد نمی‌آید که در اختتامیه آمده باشند. مراسم شروع شد و اول به فیلم‌های بخش آماتوری جایزه دادند و بعد یک دفعه اعلام کردند جشنواره تمام شد که همه شوکه شدند. بعدها یکی از داوران جشنواره به من گفت که مخالفت‌ها با فیلم‌های کیمیایی و بیضایی و حاتمی و تردیدها در دادن جایزه، باعث شد که به فیلم‌های بخش حرفه‌ای جایزه‌ای داده نشود. مخالفت‌ها هم از جو ملت‌هت زمان نمایش این سه فیلم می‌آمد و مشخصا طیفی با «مرگ یزدگرد» و «حاجی واشنگتن» و «خط قرمز» در همان سالن سینما و حین و پس از نمایش فیلم‌ها مخالفت داشت.

زنان سینما پایه پای مردان ایستادند و کار کردند

فربیا کوثری: امیدوارم لایق این همه مهر و محبت شما باشم. خوشحالم که در این روزها وارد سی و هفتمین سال کاری خودم شدم. از خانواده خودم یعنی سینما تشکر می‌کنم که به من فرصت رشد داد؛ از خانواده خودم هم تشکر می‌کنم که روزهایی که نبودم صبوراانه مرا تحمل کردند. از همکاران خانم خودم تشکر می‌کنم که در هر رشته‌ای مردانه ایستادند چون خواسته یا ناخواسته ممکن است تبعیض‌هایی باشد، اما همه همکارانم در رشته‌های مختلف مانند کارگردانی، فیلمنامه‌نویسی و بازیگری پایه پای مردان ایستادند و کار کردند.

افتتاحیه باشکوه

چهل و دومین جشنواره بین‌المللی فیلم فجر شب گذشته با برگزاری مراسم بزرگداشت‌ها، آغاز شد

چهل و دومین جشنواره بین‌المللی فیلم فجر پس از چند سال، بار دیگر با یک آیین رسمی افتتاح شد. مراسم افتتاحیه جشنواره فیلم فجر که چند سالی بود دیگر برگزار نمی‌شد، عصر روز گذشته ۱۱ بهمن ۱۴۰۲ در تالار وحدت برپا شد تا امسال یک آیین رسمی، آغازگر جشنواره فیلم فجر باشد. محمد سلوکی اجرای این مراسم را برعهده داشت و تالار وحدت میزبان مدیران سینمایی و سینماگران بود؛ از محمد خزاعی، رئیس سازمان سینمایی، محمد حمیدی مقدم، مدیر عامل مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی، مهدی آذر بندگان، مدیر عامل انجمن سینمای جوانان ایران، حبیب ایل بیگی، معاون نظارت و ارزشیابی، به همراه مجتبی امینی، دبیر چهل و دومین جشنواره بین‌المللی فیلم فجر از جمله مدیران حاضر در این مراسم بودند. از چهره‌های سینمایی هم می‌توان به این نام‌ها اشاره کرد: ابوالفضل پور عرب، فربیا کوثری، پرویز شیخ طادی، هاشم میرزاخانی، فرید سجادی حسینی، داریوش باری، بهروز شعبانی، انسیه شاه حسینی، علی اوجی، فریبا نادری، هومن حاجی عبداللهی و...

ما هم روزی جوان بودیم و این مسیر را گذرانده ایم

ابوالفضل پور عرب: چقدر خرسندم از اینکه یک سال دیگر در خدمت شما هستم؛ شما کسانی که خالق فیلم‌ها هستید. جمعیت را که می‌بینم حرف سال گذشته خودم را تکرار می‌کنم؛ همان که گفتم «برخی جوان هستند، شاید اشتباه کرده‌اند، ما هم روزی جوان بودیم و این مسیر را گذرانده ایم و باید آنها را بخشید». خوشحالم که در خدمت شما هستم و ممنونم که ما را قابل دانستید.